

Informatienota

Datum vergadering	:	30 januari 2024
Registratienummer	:	GZDGWB/1237022
Informatienummer	:	IN002
Portefeuillehouder	:	Wil Kosterman
Bijlage(n)	:	
Onderwerp	:	Evaluatie Uitvoeringsplan lokale aanpak laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis 2023.

Onderwerp

Evaluatie Uitvoeringsplan lokale aanpak laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis 2023.

Kennisnemen van

Evaluatie Uitvoeringsplan lokale aanpak laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis 2023.

Inleiding

In juni 2021 is het Uitvoeringsplan lokale aanpak Laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis door het college vastgesteld en via een informatienota aan de raad aangeboden. Met de vaststelling van het uitvoeringsplan is uitvoering gegeven aan het amendement van de gemeenteraad van 2 juli 2019 om het Digi-Taalhuis te ondersteunen. Daarnaast sluit het uitvoeringsplan goed aan bij het coalitieakkoord 2022-2026 "In beweging" om te blijven investeren in het terugdringen van laaggeletterdheid en het stimuleren van digitale vaardigheden. Ook is aangesloten bij het Taalakkoord Rivierenland 2021 – 2024 en bij het Regionale plan Integrale Aanpak Laaggeletterdheid in Rivierenland 2020 – 2024 "Meedoen met Taal". In deze informatienota geven wij een evaluatie op het afgelopen jaar 2023.

Algemeen

In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder moeite met lezen, schrijven en of rekenen. Dat is 18% van alle mensen in Nederland, dus 1 op de 6 mensen. Laaggeletterdheid is in Nederland een groot probleem. In Nederland is 12% van de beroepsbevolking tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd. In onze gemeente zijn ongeveer 1.960 inwoners onder de beroepsbevolking laaggeletterd en ongeveer 2.509 inwoners van 66 jaar en ouder.

De aanpak van laaggeletterdheid vraagt om structurele aandacht. Het grijpt in op veel leefgebieden. Het gebrek aan taal-, reken- en digitale vaardigheden ligt vaak ten grondslag aan schuldenproblematiek, gezondheidsproblemen, werkloosheid en/of onvoldoende mee

kunnen doen in de samenleving. Laaggeletterden kampen met een gevoel van schaamte om hiervoor uit te komen. Dit maakt het vinden en doorverwijzen van laaggeletterden niet gemakkelijk. Ook het herkennen van laaggeletterdheid is niet gemakkelijk. Mensen kunnen hun laaggeletterdheid goed camoufleren en vinden het moeilijk om uit te komen voor hun laaggeletterdheid.

Laaggeletterd:

Je bent als volwassene laaggeletterd, als je moeite hebt met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak heb je dan ook beperkte digitale vaardigheden. Dan vind je bijvoorbeeld omgaan met een computer of een smartphone lastig. Niet goed kunnen lezen, schrijven en/of rekenen heeft gevolgen. Je vindt bijvoorbeeld minder snel een baan of hebt minder grip op je geldzaken. Een volwassene die laaggeletterd is, is geen analfabeet. Een laaggeletterde kan wel lezen en schrijven, alleen niet goed genoeg om helemaal mee te doen in de samenleving.

Overzicht aandeel laaggeletterden van de beroepsbevolking (18-65 jaar) per gebied

Per gebied	Percentage
Nederland	12%
Arbeidsmarktregio Rivierenland	11%
Gemeente West Betuwe	7%

We zitten als gemeente onder het landelijk gemiddelde.

Aandeel laaggeletterden in de gemeente West Betuwe naar doelgroep

Doelgroep	Percentage
Nederlands werkenden (50+) met gezin	23%
Nederlandse niet actieven (50+) met gezin	16%
Nederlandse werkenden (30 – 50 jaar)	12%
Ouderen Nederlandse alleenstaanden (50+)	8%
Jongeren (< 30) zonder partner of kinderen	13%
Migranten (30+) met partner en/of kinderen	13%
Divers	16%
	100%

Kernboodschap

Er zijn teveel mensen, ook in onze gemeente, die grote moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen en met digitale vaardigheden. De gemeente heeft de regie in de aanpak van laaggeletterdheid. Dat betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor de vorming, uitvoering en monitoring van de aanpak. Met dit uitvoeringsplan zijn wij met de stuurgroep Digi-Taalhuis West Betuwe aan de slag gegaan om de laaggeletterdheid in de gemeente West Betuwe te verminderen. We gaan vooruit, maar de aanpak van laaggeletterdheid vraagt om een lange adem. Voor 2023 hebben wij een uitvoeringsagenda opgesteld en vandaar uit de volgende concrete stappen gezet:

1. *Het activeren en in beeld brengen van vindplaatsen**

Doel: Vindplaatsen te bereiken, inwoners te enthousiasmeren, laaggeletterden te (h)erkennen. Stimuleren om alert te zijn om laaggeletterden door te verwijzen en structureel te borgen in werkprocessen.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- We hebben een aantal vindplaatsen vastgesteld (basisschool, zorggroep, consultatiebureau, PCOB vrijwilligers en Stichting Help Elkaar).
- Met deze vindplaatsen hebben we afspraken gemaakt om het onderwerp laaggeletterdheid te bespreken. Het draagvlak is vergroot.
- Met het Team sociaal voerden we verdiepende gesprekken om te kijken op welke wijze zij in hun werk laaggeletterdheid kunnen herkennen en doorverwijzen.

2. *Het inzetten van taalambassadeurs*

Doel: Taalambassadeurs inzetten om laaggeletterden ervan te overtuigen dat je op elke leeftijd kan leren lezen, schrijven en rekenen en je digitale vaardigheden kan verbeteren.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- In het Digi-Taalhuis West Betuwe hebben we geprobeerd een Taalambassadeur te werven uit één van de lesgroepen, dat tot op heden niet is gelukt. Dit traject herhalen we steeds en kost tijd.
- Het huidige (regionale) bestand van Taalambassadeurs is ingezet bij het testen van communicatiemiddelen van Werkzaak Rivierenland.
- Er zijn Taalambassadeurs ingezet tijdens het festival van Werkzaak tijdens de Maand van Lezen en Schrijven. Tijdens dit festival zijn meerdere mensen geworven die een cursus omtrent taal of digitale vaardigheden willen volgen.

3. *Het vinden en doorverwijzen van laaggeletterden en het begeleiden naar meer zelfredzaamheid*

Doel: Het vinden en doorverwijzen van laaggeletterden.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- De deelnemers zijn geworven via doorverwijzing, via camouflagecursussen of doordat deze zich bij het Digi-Taalhuis hebben aangemeld. De intake is gedaan door de Digi-Taalhuiscoördinator of door een docent van het ROC Rivor.
- Deelnemers zijn vanuit de intake geplaatst in een bestaande lesgroep van het ROC Rivor, in een Leerpunt-groep binnen het Digi-Taalhuis, gekoppeld aan een Taalvrijwilliger of doorverwezen naar de Bibliotheek voor een cursus omtrent digitale vaardigheden.
- In een aantal kernen is een spreekuur georganiseerd. Tijdens dit spreekuur kregen inwoners direct hulp met basisvaardigheden.
- Er is een basistraining georganiseerd voor nieuwe taalvrijwilligers. Deze basistraining is afgerond. Er zijn 5 nieuwe taalvrijwilligers gecertificeerd en zijn ook allemaal aan de slag gegaan.

4. Het organiseren van camouflage cursussen

Doel: Het aanbieden van een digitale camouflagecursus (bijvoorbeeld Kopen en Verkopen via Marktplaats) die zijdelings met basisvaardigheden te maken heeft waardoor mensen die mogelijk laaggeletterd zijn in de loop van de cursus benaderd worden om met hen te praten over hun laaggeletterdheid en daarna te zorgen voor een goede doorverwijzing en ondersteuning.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- Er zijn vier camouflagecursussen afgerond (twee in Heukelum en twee in Herwijnen) met 28 deelnemers.
- 16 deelnemers zijn doorverwezen naar een passend aanbod. Dit was met name een vervolgaanbod op het gebied van digitale vaardigheden.

5. Bewustwording laaggeletterdheid

Doel: Bewustwording vergroten en de handelingsverlegenheid op het gebied van laaggeletterdheid verkleinen. Meer bewustzijn betekent meer urgentie voelen om de problematiek aan te pakken én meer kansen zien om dit te doen.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- We zien dat er meer aandacht, bewustwording en herkenning is voor laaggeletterden.
- Eind augustus en begin september zijn er twee paginagrote advertenties geplaatst in Het Kontakt West Betuwe.
- Ook zijn er regelmatig kleine stukjes tekst in Het Kontakt verschenen om de activiteiten van het Digi-Taalhuis onder de aandacht te brengen.

6. De (uitbreiding) inzet van een Taalhuiscoördinator

Doel: De inzet van de Taalhuiscoördinator waarborgen zodat bezoekers worden geïnformeerd, doorverwezen worden naar het spreekuur en het eventueel volgen van cursussen.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- We hebben het aantal uren van de Taalhuiscoördinator uitgebreid van 4 naar 8 uur per week. De uitbreiding van het aantal uren heeft geleid tot een betere operationele uitvoering van het Digi-Taalhuis.

7. Het benoemen van een aandacht functionaris

Doel: Het onderwerp laaggeletterdheid continue onder de aandacht brengen binnen- en buiten de gemeentelijke organisatie.

Wat heeft onze inzet opgeleverd:

- Er is bij het Team Sociaal Maatschappelijk (beleid) en Team Sociaal een presentatie gehouden over de impact en bewustwording van laaggeletterdheid.
- Wethouder Rutger van Stappershoef heeft voor Regio Rivierenland de ambassadeursrol 'laaggeletterdheid' op zich genomen.

Bibliotheekwerk en laaggeletterdheid

Daarnaast investeren wij ook via de subsidiëring van het bibliotheekwerk in het bestrijden en voorkomen van laaggeletterdheid bij jonge kinderen en volwassenen. De bibliotheek heeft de maatschappelijke opgave om de geletterdheid en het leesplezier te bevorderen. In de doorgaande leeslijn van 0 tot 100 jaar is de bibliotheek preventief en curatief bezig met het bestrijden van laaggeletterdheid. De bibliotheek heeft de doorgaande leerlijn ontwikkeld en is verankerd in de gezinsaanpak. De gezinsaanpak draait om het verbeteren van de taal- en leesvaardigheden van kinderen. Daarmee hebben we het dus ook over de taal- en leesvaardigheden van de ouders.

Consequenties

De laaggeletterdheid in de gemeente West Betuwe steeds meer en beter in beeld brengen (vindplaatsen), bewustwording vergroten en ondersteuning bieden. Maatwerk aanbieden door in te zetten op het signaleren en succesvol doorverwijzen, begeleiden van zoveel mogelijk laaggeletterden.

Financiën

Het Uitvoeringsplan wordt uitgevoerd binnen de financiële kaders van de gemeentebegroting. In de gemeentebegroting is hiervoor jaarlijks structureel 34.500 euro opgenomen.

Communicatie

De raad informeren wij jaarlijks over de actualiteit van het Uitvoeringsplan lokale aanpak laaggeletterdheid.

-

Vervolg

De activiteiten om laaggeletterden te vinden en te helpen zetten wij voort. In 2024 actualiseren wij het Uitvoeringsplan Aanpak laaggeletterdheid en doorontwikkeling Digi-Taalhuis 2021 t/m 2024 gemeente West Betuwe.

Bijlage(n)

Niet van toepassing.

Suggestie ter afhandeling

Voor kennisgeving aannemen

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
Philip Bosman Servaas Stoop

30 januari 2024

Kenmerk GZDGWB/1237022

Pagina 6 van 6
